

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la
Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

vir sanctus, resuscitati confessione excepit, qui septem adhuc dies super-
vixit, valde bene dispositus requieuit in pace. Articuli hoc exemplum, ut
Sacerdotes, qui tale donum non habent mortuos resuscitandi, intelli-
gant: se valde promptos esse debere ad accedendum statim atque vocan-
tur, ad constitutos in tali periculo: ne si ipsorum culpa illi sine confes-
sione divedant, habeant per totam vitam, quod desistant detrimere tunc
ipsorum ignavia infirmo defuncto ortu. nam quod Christus Dominus nos-
ter monitus à Martha, & Maria, quod b. Lazarus frater infirmus etiam mor-
ferit in eodem loco duobus diebus: id fecit bene sciens, se posse illum resusci-
tare, ut postea fecit: qui autem talem potestatem non habet, ne diffidat
accedere.

b Ioan. 11.
3.6.

2.

c 4. Reg. 4.
19.

DUM autem in via versatur, ut ægotantem accedat, servare debet
consilium Elisei ad Giezi puerum suum, cum eum mittebat cum baculo
suo ad resuscitandum puerum defunctum: dixit, enim ei: *cum accingere labras
tuas, & tolle baculum meum in manu tua & vade: si occurrerit tibi homo, pro
salute eum: & si salutaverit te quispiam, non respondeas illi.* Ita enim minus
ut tale opus summam cum diligentia fiat, nec ad aliud quippiam distinet.
Sacerdos vocatus; sed in iuramento baculo crucis Christi, & protectione mis-
ericordie eius: nec se ingerat sermonibus impertinentibus, nec aures eius
præbeat; sed pergat corde ad Deum elevato, cum quo par est colloqui,
eumque supplicem orare, ut in tali negotio ipsi adesse velit. Quod tamen
non impedit, quin in ipsa via colloqui possit cum ijs, qui ipsum vocant,
ut infirmi dispositionem ab eis intelligat: nisi notam eam prius habet.

§ II.

3
a Isai. 38.2

CUM iam ingreditur ad infirmum, cogitare debet, se esse Deum
nuntium, missus ad aliquid ei nuntiandum in nomine Dei, sicut Isaias
dixit Ezechie Regi: *Hac dicit Dominus: dispone, domui tuae, quia mori-
eris tu, & non viues.* In quibus verbis duo præcipua puncta insinuantur,
in quæ prudens Confessarius debet oculos suos conijcere.

PRIMUM est, quod cum mors, aut eius periculum ex iudicio me-
dicorum est certum: prudenter a suaui ter, sed clare valde infirmum mo-
neat. Multo enim aliter confessionem suam instituet, & animæ dispositio-
nem, si intelligat certo sibi esse moriendum: quam si tale periculum
sciat. Et quoniam cognati & amici, ne illum contristent, non audent
ei insinuare, eveniet, ut nihil tale cogitans, vere moriatur: ideoque pu-
lio quodam pietatis, horrendam exhibent ei crudelitatem; expeditur
Confessarium in eandem non impingere.

SI enim infirmus convalescat: nihil nocuerit, periculum suum novit

&c.

& ad illud se praparasse: quod si oberit, id ipsum valde efficeret vile. Perpendat igitur Confessarius: quanta libertate Isaias Regi fuerit locutus, etiam si non ignoraret: grauiusque ipsum laturum talem nuntium: eo quod iuuenis esset, nec filios haberet. Nec satis habuit dicere *mors erit tu*, sed adiecit: & *non viues*: ne existimaret, mortem futuram post multos dies. voluit enim, Regem intelligere, quod breui desineret viuere.

HOc nuntio proposito, aut si ægrotus aliunde periculum suum no- uerat: attendat Confessarius diligenter quomodo ille talem nuntium excipiat. Quod si aduertat, eum nimia tristitia, tædio, aut impatientia aut repugnantia affici, contra id quod Deus cõstituit, studere debet dextere eius spiritum erigere, & inducere ad perfectam resignatione & conformitatem propriæ voluntatis cum Diuina: adductis aliquot rationibus, ex quibus solatium hauriat: quas fusius posuimus in tractatu de infirmitatibus, quarum summam hic etiam subijciemus.

PRIMA ac præcipua ratio est, quam insinuat Isaias, cum ait: *hec dicit Dominus*. Quia Dominus Deus est, qui nuntium hunc iubet afferri: & voluntas eius est, vt vita finiatur: quia ipse est eius Dominus eamque largitur hominibus: nec ulli facit iniuriam, nec accipit alienum, sed recipit quod suum est. Et hoc tibi satis esse debet: vt quod ipse constituit, accipies: & velis, quod ipse vult: gratias potius ei agendo pro annis, quibus illam tibi sustentauit, & sponte illam ei offerendo, quando placuerit accipere.

HÆC ratio plurimum confirmatur secundâ, quæ est prouidentia diuinæ, disponentis & summâ Sapientiâ ordinatis annos vitæ, & horam mortis vniuscuiusque, ita vt dixerit Iob *b constitutos, esse terminos, quis præteriri non possint*. Cum igitur sit necessarium mori: quo tẽpore id melius fiet, quam quod ipse Deus constituit? Quod procul dubio maximè erit aptum ei, qui subijcit se Deo, eiusque dispositioni se conformat. Nota enim *c vita est in voluntate eius*: qui cum sit Pater amantissimus, sua consilia dirigit in bonum eorum, qui se ipsi conformant.

TERTIA ratio est: quod sit magna prudentia facere ex necessitate virtutem: & quod violenter est ferendum, id sponte tollerare: vt fiat minus graue, & maiorem adferat vtilitatem. Cum igitur mors sit omnium malorum corporalium terribilissimum, si illam sponte acceptes magnum Deo munus offers, quo illum quodam modo obstringis, ad præbenda tibi auxilia, ad bonam & felicem mortem & eadem operâ reddis illi magnam partem debitorum, ob improbam tuam vitam: eritque quoddam genus Purgatorij, vt quod superest in altera vita, aut breuius sit, aut leuius.

QVARTA

4

Rationes
cur mors cū
resignatione
sit acceptanda
Tomo 1. Tr.
5. c. 6.

1

2

b Iob. 14. 5.

c Psal. 29. 6.

3

4

d Eccles 7.2
c Ioan. 5.24

QVARTA ratio est: quia mors iustis est finis peccatorum, terminus tentationum, & initium solatiolorum æternorum. Ac propterea dicit Ecclesiastes: *d meliorem esse diem mortis die natiuitatis*: natiuitas enim est ad pugnam, ad laborem & ad mortem: mors autem est ad fruendum, quiescendum, & ducendam vitam beatam: e qui audit verba mea, inquit Saluator, *transit à morte ad vitam*: moritur enim, vt vitam æternam ducat; ac propterea eius mors est preciosa; & multò preciosior temporali vita, quam deserit. Quod si dicas: te non esse iustum: amplectere libenter mortem; teque dispone, vt par est, ad illam subeundam.

5

hæc enim via est, qua iustus euadas; & in manu tua est, simul cum gratia diuina quod mors tua sit preciosa. Quid si dolorem tibi adferat quod in hac vita relinquis: multò erit gloriosius, quod es accepturus in altera. Nam ibi expectat te diuitiæ, delitiæ, honores, dignitates, amici cognati, & innumera alia bona, quæ incomparabiliter excedunt ea, quæ hic videntur nec sunt bona peritura, sed æterna: quæ sine tedio satiant, & lætificant sine periculo aduersitatis; nec vllum malum eis admiscetur, nec subest periculum, aut timor ea amittendi. non aspicias bona, quæ deseris; sed pericula, pericula, laqueos, & mala quæ euadis; quorum occasionem præcurrunt ista bona; & fortè etiam præberent cum maiori tuo damno, si ad illa ea retineres. Ac propterea vult Deus, vt illa deseras: estque valde consolatorum, vt & tu idem velis: siquidem ea tibi commutat cum alijs amplissimis ac tutissimis. Si viam habes fidem, quod sis creatus, vt viuas, & fruaris Deo Trino & vno; & res omnes conquiescunt, cum finem suum vultimum assequuntur: gaudere deberes quod accedat hora, in qua peruerturus sis ad finem adeo fortunatum. Pater tuus cælestis expanis vultum expectat, vt excipiat; tuus redemptor Iesus Christus, cæli portas tibi referat, & præparatum tibi habet suum thronum; virgo sanctissima quam mater, cupit te habere secum. Chori Prophetarum & Apostolorum, Martyrum & Confessorum, ac Virginum, te vocant & inuitant, vt adcondas, & cū ipsis maneat. Transitus ad hæc omnia est ipsa mors: amplectere libenter eam, vt peruenire possis ad fruendum tali aspectu, dulcedine adeo sociate. Hi omnes conscenderunt ad illud regnū, transeuntes prius per mare mortis amarum. Et ipsemet Saluator non voluit eam reculare: sed dixit: *oportebat Christum pati & ita intrare in gloriam suam*: etiam mortua est virgo Sacratissima; Et Apostoli, & Martyres sustinentes horrendos cruciatus, ascenderunt ad fruendum præmijs æternis. Cū igitur Deus det tibi mortem minus grauem, quàm illis: æquum est, vt illam excipias cum magna conformitate, protestans in illa fidem, quam professeris, quod *non habeas hic manentem ciuitatem* (vt dixit Apostolus) *sed futuram inquiras*, cælestem scilicet, vbi habiturus sis tuum solatium.

6

f Luc 4.26

7

g Hebra.
13. 14.

SEPTIMA ratio est: quia mors iustis est finis peccatorum, terminus tentationum, & initium solatiolorum æternorum. Ac propterea dicit Ecclesiastes: *d meliorem esse diem mortis die natiuitatis*: natiuitas enim est ad pugnam, ad laborem & ad mortem: mors autem est ad fruendum, quiescendum, & ducendam vitam beatam: e qui audit verba mea, inquit Saluator, *transit à morte ad vitam*: moritur enim, vt vitam æternam ducat; ac propterea eius mors est preciosa; & multò preciosior temporali vita, quam deserit. Quod si dicas: te non esse iustum: amplectere libenter mortem; teque dispone, vt par est, ad illam subeundam. hæc enim via est, qua iustus euadas; & in manu tua est, simul cum gratia diuina quod mors tua sit preciosa. Quid si dolorem tibi adferat quod in hac vita relinquis: multò erit gloriosius, quod es accepturus in altera. Nam ibi expectat te diuitiæ, delitiæ, honores, dignitates, amici cognati, & innumera alia bona, quæ incomparabiliter excedunt ea, quæ hic videntur nec sunt bona peritura, sed æterna: quæ sine tedio satiant, & lætificant sine periculo aduersitatis; nec vllum malum eis admiscetur, nec subest periculum, aut timor ea amittendi. non aspicias bona, quæ deseris; sed pericula, pericula, laqueos, & mala quæ euadis; quorum occasionem præcurrunt ista bona; & fortè etiam præberent cum maiori tuo damno, si ad illa ea retineres. Ac propterea vult Deus, vt illa deseras: estque valde consolatorum, vt & tu idem velis: siquidem ea tibi commutat cum alijs amplissimis ac tutissimis. Si viam habes fidem, quod sis creatus, vt viuas, & fruaris Deo Trino & vno; & res omnes conquiescunt, cum finem suum vultimum assequuntur: gaudere deberes quod accedat hora, in qua peruerturus sis ad finem adeo fortunatum. Pater tuus cælestis expanis vultum expectat, vt excipiat; tuus redemptor Iesus Christus, cæli portas tibi referat, & præparatum tibi habet suum thronum; virgo sanctissima quam mater, cupit te habere secum. Chori Prophetarum & Apostolorum, Martyrum & Confessorum, ac Virginum, te vocant & inuitant, vt adcondas, & cū ipsis maneat. Transitus ad hæc omnia est ipsa mors: amplectere libenter eam, vt peruenire possis ad fruendum tali aspectu, dulcedine adeo sociate. Hi omnes conscenderunt ad illud regnū, transeuntes prius per mare mortis amarum. Et ipsemet Saluator non voluit eam reculare: sed dixit: *oportebat Christum pati & ita intrare in gloriam suam*: etiam mortua est virgo Sacratissima; Et Apostoli, & Martyres sustinentes horrendos cruciatus, ascenderunt ad fruendum præmijs æternis. Cū igitur Deus det tibi mortem minus grauem, quàm illis: æquum est, vt illam excipias cum magna conformitate, protestans in illa fidem, quam professeris, quod *non habeas hic manentem ciuitatem* (vt dixit Apostolus) *sed futuram inquiras*, cælestem scilicet, vbi habiturus sis tuum solatium.

8
 Si angeris, eò quòd ruos deseras, nec benè illis sit prospectum, siue
 vxor sit, siue vir, siue filij; aut propter negotia, quæ tibi incumbabant,
 & relinquit inchoata, nec finita: attende, diuinam Sapientiam id totum
 vidisse, & nihilominus iubere nunc omnia deserere. Et hoc certum in-
 dicium tibi esse debet, quòd velit Diuinæ suæ prouidentia omnia com-
 mitteri, cuius curæ erit prospicere desertis. & mortis tuæ dâna reparare, si
 eam libenter acceptes, quia ipse ita constituit, ponas ad rationes ipsius
 Dei, quòd, vt ei obedias, libenter omnia deseris; & ipse recipiet in se, vt
 omnibus prospiciat, & remedium adferat. Stude, ita mori, vt perueni-
 as ad cælum: tibi enim orationibus poteris expedire, quod facturus fuisses
 hinc in terra viuens. Etiam ipse Christus Dominus Noster moriens relin-
 quebat hic matrem suam, suosque discipulos, satisque sibi esse existima-
 uit, quòd pro eis oraret, Patrique suo eos commendaret: vt & tibi satis
 esse existimes, quod res tuas ei commendes, quarum curam hic gerebas:
 conicias tuas curas & sollicitudines in illius prouidentiam, quæ illas in se
 recipit; nec alia cogitatio iam te occupet, quam vt benè moriaris, sicut
 Deus vult; & in cælo obrinebis, vt quos nunc in terra relinques, ascen-
 dant etiam aliquando, & simul tecum sint in æternum.

9
 DENTI QUÆ, si te premit redditque anxium, iudicium seuerum, ad
 quod vocaris: quod valde horres, eò quòd rationes tuas non bene con-
 feceris, nec bene sis ad eas reddendas præparatus: ad id totum multum
 confert, quòd mortem libenter acceptes; nec fugias ipsum iudicem, nec
 te abscondas, sicut Adamus & Eua; nec tuum peccatu neges, sicut Cain:
 sed offeras te statim exire in occursum ei, qui te vocat; & fac promptè,
 quod ille iubet: præparans te quantum poteris: nunquam enim infinita
 eius misericordia eum deserit, qui cum humilitate subiicit se legibus
 iustitiæ eius.

HÆ sunt summatim præcipuæ rationes, quæ iuuare possunt, & per-
 suadere resignationem ad acceptandam mortem: prius tamen examinan-
 da est dexterè præcipua radix desolationis ipsius infirmi, vt eâ inuentâ
 proponatur ei ratio, radici illi contraria. Et quoniam aliqui sunt impati-
 entes ob dolores, quibus vexantur: hi etiam sunt iuuandi rationibus, quæ
 impatientiam illam moderentur; eosque inducant, ad tolerandum de-
 missè quod Deus amabili sua prouidentia illis mittit, vt habeant hanc Pur-
 gatorium, & ita construatur illis preciosoque gloriæ corona propter maius
 meritum; & vt sint similiore Christo Domino nostro eiusque Sanctis
 Martyribus; ad probandam eorum fidelitatem & constantiam; vt orent
 & recurrant ad Deum maiori cum instantia & fiducia; ipseque Deus ma-
 nifestet suam omnipotentiam in eis adiuuandis; & ipse magis glorificetur
 ob auxilia illis præstita; ac denique ob alias multas rationes positas in se-

Tract. 5. c. 3.

prem meditationibus in primo Tomo, ad infirmitates patienter ferend.

P O S T Q U A M infirmus de suo periculo est monitus, accedet alterum documentum insinuatum verbis illis: *dispone domui tuae*: hoc est cum in te tibi hæc profectio, attende, ut rebus tuis, quoad fieri potest, prospicias. Hæc prospectio siue dispositio complectitur hæc quatuor, *Confessionem, Communionem, Testamentum & extremam Vnctionem*. Obseruanda autem sunt maiori cum diligentia documenta posita in Tractatibus horum trium Sacramentorum: & quidem magis in particulari in illo, qui agit de confessione ob singularem eius necessitatem: ideo quæ examinandum est infirmus: an de præcedentibus confessionibus sibi satisfactum sit, an dubium aliquod, aut scrupulus adsit de aliquibus: ut nunc reparatus defectus, qui extra hanc occasionem non poterit reparari. Ad id autem uerint rationes supra in capite nono positæ.

Tomo 1.
Tract. 3. 4.
& 5.Testamen-
tum.

T E S T A M E N T U M quoque valde sollicitè est commendandum: quod deo seruo Isaias Dei nomine Regi proposuit. Id enim præcipue significat, quod dixit *dispone domui tuae*. Multa habet homo, de quibus merito disponer. Cû corpus sit domus, in qua anima tot annis habitauit: merito ut eo cõstituet, ut etiam ipsi domus aliqua detur, in qua decenter collocetur: quæ est ipsum sepulchrum. Et cum anima sit domus dedicata, ut Deus in ea habitet: merito debet infirmus, quæ necessaria sunt, ut ipsa dignè Dei habitatio per totam æternitatè ordinare: cõstituendo, ut pro ea offerantur Sacrificia, & fiant orationes, elemosynæ, aliæque suffragia, quibus iuuetur, ut citius ex Purgatorio expedita transeat ad domum cælestem, in qua sit futura perpetua eius habitatio. Familia domesticorum hic magis propriè appellatur *domus* ipsius infirmi: cui debet valde ordinate & clarè disponere; & cuius eorum legare, quod iustitiæ aut gratitudinis titulo ei debet; & quod ex beneuolentia etiam decet. Tunc enim iustum habet obligatio, quam exprimit Apostolus, dicens: *h. si quis furus & max. in domo domesticorum curam non habet, silem negauit*: non enim exhibet ei fidelitatem debitam; & tali incuria quodammodo protestatur, quod non nouerit. Etiam debet esse memor, ut hac occasione impleat ecclesiasticum illud Saluatoris: *facite uobis amicos de mammona iniquitatis: ut cum defecerit, recipiant uos in æterna tabernacula*. Tria amicorum genera habere debet sibi comparare, *Pauperes* in terra egentes elemosynis temporibus aut perpetuis. *Santos* in cœlis existentes, legando aliqua ad eos in eorum templis honorandos; & *animas Purgatorij*, constituens aliquod Sacra pro eis offerenda. Præterea creditores, quos debet facere sibi amicos, statuendo, ut quæ illis debet: quam primum reddantur: hæc enim obligatio præferri debet operibus gratuitis; prius enim iustitiæ satisfaciendum est, quam exerceatur misericordia. In omnibus autem

h. i. Timoth.
5. 8.

i. Luc. 16. 9.

autem quæcunque in suo testamento constituerit, studere debet puram animi intentionem gloriæ Dei, & vtilitatis animæ suæ habere, non permixtis respectibus humanis, qui destruunt aut minuunt valorem & meritum huiusmodi operû. Ad exequenda autem quæ disponit, debet constituere & nominare Testamenti sui executores; non multos, ne sit confusio, aut alter alterum impediatur; neque vnum solum: vix enim in vno inuenitur sufficiens scientia, prudentia, auctoritas, diligentia, & charitas, quando multa sunt executioni mandanda. expedit itaque paucos esse, & quidem tales, qui se mutuo iuuent. Ita vt si in aliquo scientia, & prudentia eluceant: in altero sit potentia & industria; & in tertio charitas & amicitia, quæ sollicitè conatur exequi, quod amicus disposuit.

CAPVT XVI.

PRAXIS AD IVVANDI AD BENE
moriendum.

XPLETIS IIS AD QVAE INFIRMVS TENETVR attendendum est ad particulare auxilium animæ, in angustijs illis constitutæ, vt faciat sex præcipuè actus: *resignationis scilicet, Contritionis, Fidei, Spei, Charitatis, & Orationis*: quamuis hæc omnibus coniuncta esse debeant.

In vnoquoque autem horum actu, magna esse debet varietas: ne eiusdem rei repetitio tædium pariat. Et quoniam Dæmonis impugnationes in illa hora versantur circa has sex virtutes: maior cura & studium in ea est adhibendum, in qua infirmus magis oppugnatur. Ideoq; Confessarius exemplo a *Dauid cum prodijt ad pugnam cum Goliath gigante* bene præparatus esse debet in verbis, rationibus, ac remedijs ad omnes euenturas occasiones: ne imparatum & intricatum se experiatur; & opus sit tunc lapides quarere, cum essent in hostem iaciendi, & interim Gigas contra infirmum præualeat. Accommodare etiam se debet Confessarius qualitati infirmi. Cû aliquibus enim opus est clarioribus & prolixioribus vt rationibus; alijs autem pauca verba sufficiunt. Et pauci tamen sunt infirmi, etiamsi valde spirituales, qui non opus habeant breui aliqua admonitione, quasi excitante dormientem, vt ille in suo pergat exercitio. Omnes autem iuuant multum breues aliqua sacra Scripturæ, aut Sanctorum sententiæ: permittendo infirmo, vt easdè in mente sua verset ac sentiat; habita tamen ratione, ne ille defatigetur nimia huiusmodi exercitij continuatione: ne pereat fructus bonæ semētis, eò quòd nimia illa sit, aut non seminetur opportunè. Expedit autem sententias ipsas vulgariter interpretari ijs, qui linguæ latinæ sunt ignari, vt benè illæ intellectæ, sint efficaciores.

21. Reg. 17.
40.